

Datum van inontvangstneming : 10/05/2016

Zaak C-188/16**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

4 april 2016

Verwijzende rechter:

Landgericht München I (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

23 maart 2016

Strafzaak tegen:

Ionel Opria

Beslissing

1. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) verzocht om een prejudiciële beslissing over de hierna volgende vraag betreffende de uitlegging van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures (PB L 142, blz. 1):

Moeten de artikelen 2, 3, lid 1, onder c), en 6, leden 1 en 3, van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures, aldus worden uitgelegd dat zij zich ook dan verzetten tegen de wettelijke voorschriften van een lidstaat die bepalen dat in het kader van een strafzaak gericht tegen een beklaagde die geen vaste woon- of verblijfplaats in de lidstaat heeft, de aan hem gerichte strafbeschikking kan worden betekend aan een door hem met het oog op de betekeningen benoemde gemachtigde, met als gevolg dat de strafbeschikking in kracht van gewijsde gaat na het verstrijken van de termijn voor verzet (van 2 weken) die ingaat vanaf de betekening aan de gemachtigde, **[Or. 2]** wanneer de wettelijke voorschriften erin voorzien dat beklaagden die binnen 2 weken nadat zij van de strafbeschikking daadwerkelijk kennis hebben genomen bij het bevoegde gerecht schriftelijk verzet instellen tegen de strafbeschikking, ambtshalve in de vorige toestand moeten worden hersteld, met als gevolg dat de procedure vanaf die beslissing tot herstel in de vorige toestand wordt voortgezet alsof tijdig verzet is ingesteld?

2. [OMISSIS] [schorsing]

Gronden:

I.

De voorgeschiedenis van de bezwaarprocedure voor het Landgericht München I is de volgende:

1. De beklaagde, een Roemeens onderdaan zonder [OMISSIS] vaste woonplaats, wordt ten laste gelegd dat hij op 29 september 2015 in een winkel in München twee flessen alcoholhoudende drank met een waarde van in totaal 53,98 EUR heeft ontvreemd [OMISSIS]. Hij heeft deze daad [OMISSIS] toegegeven. Volgens de Staatsanwaltschaft München I (Openbaar Ministerie München I; hierna: „OM”) was er geen reden tot aanhouding. Het OM heeft overeenkomstig § 132, lid 1, punt 2, van de Strafprozessordnung (StPO) (Duits wetboek van strafvordering) gelast dat de beklaagde met het oog op de betekeningen onherroepelijk een gemachtigde (hierna kortweg: „gemachtigde”) benoemt. De beklaagde heeft hieraan gehoor gegeven. In een aan hem ook in het Roemeens voorgelegde volmacht heeft hij een ambtenaar van de politie als gemachtigde voor alle betekeningen in het kader van de onderzoeks- en strafprocedures benoemd. In dit document stond de aanwijzing dat „wettelijke termijnen [in]gaan op de dag van betekening aan de gemachtigde”.

[Or. 3]

2. Op vordering van het OM heeft het Amtsgericht München op 13 oktober 2015 een strafbeschikking [OMISSIS] tegen de beklaagde uitgevaardigd waarin aan hem een geldstraf van 20 maal het dagtarief van 15 EUR, dus in totaal 300 EUR, werd opgelegd wegens de hem verweten diefstal op 29 september 2015.
3. De strafbeschikking met informatie over de beschikbare rechtsmiddelen is tezamen met een vertaling in het Roemeens aan alleen de gemachtigde [OMISSIS] betekend. De gemachtigde heeft de ontvangst van het betekende stuk op 27 oktober 2015 bevestigd.
4. Omdat daarna geen verklaring van de beklaagde bij het gerecht is binnengekomen, heeft de griffier van het Amtsgericht [OMISSIS] een aantekening aangebracht dat de beslissing van 11 november 2015 in kracht van gewijsde was gegaan.
5. [OMISSIS] [(afgewezen) middelen van het OM inzake de toelaatbaarheid van de tenuitvoerlegging van de staf]
6. [OMISSIS]

[OMISSIS] [vordering van het OM om schrapping van de aantekening inzake het in kracht van gewijsde gaan van de beslissing, afwijzing door de griffier,

afwijzing van het daartegen gerichte verzoek van het OM door het Amtsgericht München, daartegen gerichte bezwaren van het OM]

[Or. 4]

7. [OMISSIS] [bevoegdheid van de verwijzende rechter]

II.

De beslissing van de kamer over de bezwaren van het OM hangt af van het antwoord op de prejudiciële vraag.

Ter toelichting geldt het volgende:

1. [OMISSIS]

[OMISSIS] [ontvankelijkheid van de bezwaren]

2. In deze zaak staat dan ook centraal of de strafbeschikking ook daadwerkelijk in kracht van gewijsde is gegaan op 11 november 2015, zoals de aantekening luidt. Dit is het geval indien de **[Or. 5]** termijn van 2 weken voor het instellen van het tegen de strafbeschikking openstaande middel verzet (§ 410, lid 1, StPO) op 27 oktober 2015 is ingegaan met de betekening van de strafbeschikking aan de gemachtigde.

a) [OMISSIS] [geen formele gebreken bij de betekening]

b) Tot dusverre was de eensluidende opvatting in het Duitse strafprocesrecht dat de verzettermijn ook door de betekening van de strafbeschikking aan (alleen) de door de beklaagde benoemde gemachtigde kon gaan ingaan, wanneer de benoeming van de gemachtigde door de beklaagde op grond van de wettelijke verplichting in §§ 116a, lid 3, of 127a, lid 2, StPO heeft plaatsgevonden of – zoals in casu – door een administratief besluit op grond van § 132, leden 1 en 2, StPO.

3. Wat dat laatste punt betreft zijn er – ook door het OM aangekaarte – twijfels in het licht van het arrest van het Hof van Justitie (Eerste kamer) van 15 oktober 2015 in zaak C-216/14 (Covaci).

Daarin heeft het Hof onder meer voor recht verklaard dat de artikelen 2, 3, lid 1, onder c), en 6, leden 1 en 3, van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures, aldus moeten worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan een regeling van een lidstaat op grond waarvan, in het kader van een strafprocedure, een beklaagde die niet in deze lidstaat verblijft, een gemachtigde moet aanwijzen voor de betekening van een tot hem gerichte strafbeschikking, mits die beklaagde daadwerkelijk gebruik kan maken van de volledige termijn om tegen deze strafbeschikking verzet in te stellen.

In de motivering heeft het Hof met name uiteengezet dat van een eerlijk proces pas sprake kan zijn wanneer de beklaagde „over de volledige termijn [voor het instellen van verzet] beschikt, dat wil zeggen zonder dat de termijn wordt verkort met de tijd die de gemachtigde nodig heeft om de strafbeschikking aan de geadresseerde te doen toekomen” (zie punt 68).

4. De kamer gaat ervan uit dat de Duitse gerechten de naleving van het Unierecht kunnen waarborgen door een richtlijnconforme uitlegging van het Duitse strafprocesrecht. **[Or. 6]**

- a) Het komt de kamer echter voor dat het de grenzen van de wetsuitlegging door de rechter te buiten zou gaan, indien aan het Unierecht uitvoering wordt gegeven op de wijze die het Hof zelf heeft aangegeven in genoemd arrest, namelijk door de verzettermijn van 2 weken te berekenen vanaf „het tijdstip dat de beklaagde daadwerkelijk kennis heeft genomen van de strafbeschikking die informatie over de beschuldiging [...] bevat” (zie punt 67).

§ 410, lid 1, eerste volzin, StPO bepaalt namelijk uitdrukkelijk dat de verzettermijn ingaat vanaf de betekening van de strafbeschikking. De betekeningsprocedure moet daarbij aan de hand van §§ 37 e.v. StPO en §§ 166 e.v. ZPO [Zivilprozessordnung (Duits wetboek van burgerlijke rechtsvordering)] worden beoordeeld. Hoewel de ideale situatie in deze wettelijke regelingen de directe terhandstelling van het document aan de adressaat van de betekening is, kent het Duits recht meerdere vormen van betekening waarbij er juist niet van wordt uitgegaan dat de adressaat daadwerkelijk kennis verkrijgt van het te betekenen document, maar in plaats daarvan formeel omschreven surrogaten voor de terhandstelling uitgereikt worden, waarmee meestal verbonden is dat de adressaat korte tijd later de gelegenheid tot kennisneming krijgt. De betekeningspraktijk wordt door dergelijke vormen van betekening gedomineerd, met name de vervangende betekening door deponering in de brievenbus. Speciaal bij de – ook in het strafproces om uiteenlopende redenen in beginsel eenstemmig erkende – betekening via een door de beklaagde benoemde gemachtigde, is de algemene rechtsopvatting dat de betekening aan deze gemachtigde dezelfde werking heeft als een betekening aan de beklaagde zelf [OMISSIS].

De wettelijke bepalingen hebben als kernpunt dat met rechtszekerheid het tijdstip van de betekening (die de termijn doet ingaan) kan worden vastgesteld op grond van alleen de eigen waarnemingen van de medewerkers van de tot betekening overgaande instantie of de bijzonder betrouwbare persoon die daartoe opdracht heeft gekregen (een medewerker van de post, een gerechtelijke ambtenaar, een gerechtsdeurwaarder of een medewerker van een andere instantie, zie § 37, lid 1, StPO juncto § 176, lid 1, ZPO).

Wanneer het begin van de verzettermijn, in strijd met deze eenduidige opvatting van de wetgever, zou worden bepaald op het tijdstip waarop de beklaagde na doorzending van een betekend stuk door de door hem benoemde gemachtigde

daadwerkelijk kennis krijgt van dat stuk, zou dit de grenzen van wetsuitlegging **[Or. 7]** en rechtsontwikkeling door de rechter overschrijden.

b) Daarentegen zou het denkbaar kunnen zijn dat het Duitse strafprocesrecht in die zin wordt uitgelegd dat de betekening van een strafbeschikking aan de gemachtigde ontoelaatbaar is, met als gevolg dat dat de termijn voor verzet niet reeds ingaat.

[OMISSIS]. [in aansluiting op de rechtspraak van het Reichsgericht zijn beperkingen ten aanzien van de betekening aan de gemachtigde bij een strafbeschikking verdedigbaar]

Het Reichsgericht heeft evenwel in een uitzondering op deze beperkingen voorzien voor betekeningen aan gemachtigden die door de beklaagde zijn benoemd op grond van een strafprocesrechtelijke plicht [OMISSIS]. Door de invoering van dergelijke plichten – zoals die voorzien in §§ 116a, lid 3, 127a, lid 2, en 132, leden 1 en 2, StPO – wilde de wetgever juist verhinderen dat beklaagden die geen vaste woon- of verblijfplaats hebben op het federale grondgebied, „zich aan de persoonlijke terhandstelling [...] onttrekken en zo het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak voor onbepaalde tijd opschuiven” [OMISSIS]. Het is derhalve de (thans) algemeen heersende opvatting over het Duitse strafprocesrecht dat aan de op grond van §§ 116a, lid 3, 127a, lid 2, en 132, leden 1 en 2, StPO benoemde gemachtigde alle voor de beklaagde bestemde betekeningen kunnen worden verricht [OMISSIS].

[OMISSIS] [in stand blijven van deze opvatting, ook bij de omzetting van de richtlijnen 2010/64 en 2012/13 door de Duitse wetgever] **[Or. 8]**

De hierboven geschetste uitlegging lijkt de kamer in het licht van de Unierechtelijke aanwijzingen dus weliswaar mogelijk, maar dit zou een uitlegging van het Duitse strafprocesrecht vergen die aanzienlijk ingrijpt in de nationale rechtsorde en -tradities.

c) In het Duitse strafprocesrecht worden problemen als gevolg van het feit dat het meestal formeel bepaalde tijdstip van betekening en de feitelijke mogelijkheden tot kennisneming van de beklaagde uiteenlopen, in de regel eerder opgelost via het recht op herstel in de vorige toestand op grond van §§ 44 e.v. StPO. De kamer gaat ervan uit dat ook deze bepalingen kunnen worden uitgelegd op een wijze die aan de Unierechtelijke aanwijzingen voldoet.

aa) Op grond daarvan kan degene die buiten zijn schuld een termijn niet heeft kunnen naleven, op zijn verzoek of ambtshalve (§ 45, lid 2, derde volzin, StPO), herstel in de vorige toestand worden verleend, zie § 44, lid 1, StPO, met herstel in de rechtspositie van vóór de niet-inachtneming van de termijn tot gevolg; beslissingen die op grond van de niet-inachtneming van de termijn zijn vastgesteld, verliezen door het herstel in de vorige toestand zonder meer hun rechtsgevolgen [OMISSIS].

Het verzoek moet binnen een week na het verdwijnen van het beletsel voor de inachtneming van de termijn worden ingediend, zie § 45, lid 1, eerste volzin, StPO, waarbij in geval van het ontbreken van wetenschap van een betekening voor het doen ingaan van de termijn juist op de kennisneming door de beklaagde zelf wordt afgegaan [OMISSIS]. Binnen deze termijn moet ook de nagelaten handeling – hier: het instellen van verzet – alsnog worden verricht, zie § 45, lid 2, tweede volzin, StPO; wanneer dit is gebeurd, kan herstel in de vorige toestand ook zonder verzoek ambtshalve worden verleend, zie § 45, lid 2, derde volzin, StPO. De verzoeker moet tot slot (in beginsel) de feiten ter onderbouwing van het verzoek aannemelijk maken, zie § 45, lid 2, eerste volzin, StPO.

[Or. 9]

bb) Naar opvatting van de kamer kunnen deze bepalingen in die zin (richtlijnconform) worden uitgelegd, dat aan een beklaagde aan wie een strafbeschikking is betekend via een door hem benoemde gemachtigde, reeds dan ambtshalve herstel in de vorige toestand wordt verleend, wanneer het verzet schriftelijk wordt ingesteld binnen 2 weken vanaf het tijdstip waarop hij daadwerkelijk van de strafbeschikking kennis heeft genomen.

Hoewel er tot dusverre in de meeste gevallen vanuit werd gegaan dat het ontbreken van wetenschap van de beklaagde van de betekening niet buiten zijn schuld viel wanneer zij geldig aan een door hem benoemde gemachtigde was verricht [OMISSIS], zou, gezien het feit dat de procedure blijkbaar niet aan de Unierechtelijke minimumstandaarden voldoet bij de informatievoorziening aan de beklaagde, aangenomen kunnen worden dat er geen schuld van zijn zijde is, met name omdat reeds is erkend dat in gevallen – zoals bij het verzet tegen een strafbeschikking – waarin de eerste toegang van de beklaagde tot de rechter aan de orde is, geen buitensporige eisen aan hem zouden mogen worden gesteld [OMISSIS].

Tegen het herstel in de vorige toestand staat ook niet in de weg dat de termijn in § 45, lid 2, tweede volzin, StPO op zijn beurt slechts een week bedraagt. Het is namelijk nu reeds aanvaard dat ook bij niet-inachtneming van de termijn voor herstel in de vorige toestand een dergelijk herstel mogelijk is [OMISSIS]. Volgens de kamer zijn er, in het licht van de Unierechtelijke aanwijzingen, geen dwingende redenen die zich ertegen verzetten dat in genoemde gevallen ambtshalve meervoudig herstel in de vorige toestand wordt verleend.

Tot slot staat ook de eis inzake het aannemelijk maken van de feiten niet in de weg aan de door de kamer voorgestane uitlegging. Op dat punt is reeds aanvaard dat dergelijke feiten, die reeds uit de processtukken blijken, niet bijzonder aannemelijk hoeven te worden gemaakt [OMISSIS]. Voor zover uit de stukken dus blijkt dat een betekening aan de gemachtigde heeft plaatsgevonden en dat de beklaagde niet eerder dan 2 weken vóór het neerleggen van het verzet persoonlijk kennis heeft genomen **[Or. 10]** van de strafbeschikking, zal herstel in de vorige

toestand dienen te worden verleend. De kamer gaat er daarbij ook vanuit dat dan, op grond van de Unierechtelijke voorrang, van de beklaagde ook niet hoeft te worden verlangd – zoals op zich aannemelijk zou zijn – dat hij (uitdrukkelijk) verklaart op welk tijdstip hij van de strafbeschikking kennis heeft gekregen.

cc) Door de figuur van het herstel in de vorige toestand erbij te betrekken en op grond van de kracht van het gewijsde, die tot aan de verlening van het herstel blijft bestaan, alsook de uitvoerbaarheid van de strafbeslissing – behoudens bestaande belemmeringen voor de tenuitvoerlegging –, zullen er voor de beklaagde ook nadelige rechtsgevolgen zijn, temeer daar op grond van alleen het verzoek tot herstel in de vorige toestand de tenuitvoerlegging volgens § 47, lid 1, StPO niet zal worden opgeschort – althans niet zonder een eventuele rechterlijke beslissing op grond van § 47, lid 2, StPO –; pas door het besluit waarbij door de rechter herstel in de vorige toestand wordt verleend, zal de kracht van gewijsde van de strafbeslissing en daarmee van de tenuitvoerlegging daarvan vervallen. De gevreesde nadelen lijken de kamer echter – mede met inachtneming van de Unierechtelijke aanwijzingen – aanvaardbaar.

Zo kan met name ten gevolge van de uitvoerbaarheid van de strafbeslissing – in de gevallen bedoeld in §§ 116a, lid 3, 127a, lid 2, en 132, leden 1 en 2, StPO (in de regel althans) tegelijkertijd met de benoeming van de gemachtigde – een zekerheid worden gesteld die met een opgelegde geldstraf kan worden verrekend, zodat ook reeds kan worden uitgevoerd zonder dat nogmaals contact met de veroordeelde noodzakelijk is; in beslag genomen voorwerpen (zie vooral § 132, lid 3, 3 StPO) kunnen worden uitgewonnen. Daarnaast kan de autoriteit die met de tenuitvoerlegging van de straf is belast, op grond van § 457, leden 1 en 3, StPO ten behoeve van de eigenlijke tenuitvoerlegging van de straf en de zekerstelling daarvan onderzoeks- en met name ook opsporingsmaatregelen treffen, die in geval van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf (echter ook bij een vervangende vrijheidsstraf) nog ruimer zijn.

Gezien de bijkomende mogelijkheid van de met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit om op grond van § 457, lid 2, StPO een aanhoudingsbevel met het oog op voorgeleiding of een aanhoudingsbevel met het oog op tenuitvoerlegging uit te vaardigen, moet – voor zover hier van belang – een onderscheid tussen twee casusposities worden gemaakt:

Voor zover (1.) de buitenlandse woonplaats van de veroordeelde bekend is bij de met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit, betekent het feit dat hij beperkt bereikbaar is, in elk geval nog niet dat hij de verdenking van vlucht in de zin van deze bepaling op zich laadt. De betekening van de uitnodigingen om de straf te ondergaan – die naar Duits recht in de regel ook mogelijk zijn door middel van een schrijven waarvoor geen specifieke vormvoorschriften gelden – kan zoals hierboven toegelicht in beginsel ook tegelijk aan de gemachtigde worden gericht. Wanneer de veroordeelde **[Or. 11]** zich daarna echter niet aandient om zijn straf te ondergaan, betekent dit volgens de kamer nog niet dat voldaan is aan de vereisten

voor het uitvoeren van een aanhoudingsbevel met het oog op tenuitvoerlegging. Aan § 457, lid 2, StPO ligt namelijk duidelijk de aanname ten grondslag dat degene die zich niet binnen de gestelde termijn aandient voor het ondergaan van zijn straf, zich ook in de toekomst aan tenuitvoerlegging zal onttrekken. Voor deze aanname ontbreekt echter elke feitelijke grondslag, wanneer niet vaststaat dat de betrokkene tijdig persoonlijk kennis heeft kunnen nemen van het bevel om zich voor het ondergaan van de straf aan te dienen. De betekening aan een op grond van §§ 116a, lid 3, 127a, lid 2, of 132, leden 1 en 2, StPO benoemde gemachtigde biedt als zodanig (zonder het bewijs dat die tijdig aan de veroordeelde is doorgezonden) geen toereikende grondslag voor de vaststelling daarvan [OMISSIS]. In dergelijke gevallen is het dan ook praktijk, in elk geval bij het OM in het ressort van het Oberlandesgericht München, om uitnodigingen om de straf te ondergaan direct aan het bekende adres van de veroordeelde in het buitenland te richten. Bovendien zal in elk geval in het licht van bovengenoemde uitlegging van het Duitse recht het niet verschijnen verschoonbaar zijn wanneer de veroordeelde zich er onweerlegbaar op beroept dat hij minder dan 2 weken daarvoor kennis van de strafbeschikking heeft verkregen en daartegen wil opkomen – ook zolang niet op het verzoek om herstel in de vorige toestand is beslist –; wanneer de reden van verontschuldiging toereikend is, kan echter geen aanhoudingsbevel met het oog op voorgeleiding of een aanhoudingsbevel met het oog op tenuitvoerlegging worden uitgevaardigd (vergelijk ook de uitdrukkelijke regeling in § 33, lid 1, StVollstrO [Vollstreckungsordnung (verordening inzake de tenuitvoerlegging van straffen)]: „de met de tenuitvoerlegging belaste autoriteit vaardigt een bevel tot voorgeleiding of een aanhoudingsbevel uit [...], wanneer de veroordeelde na een aan hem gerichte uitnodiging [...] zonder toereikende reden van verontschuldiging niet 1. binnen een hem gestelde termijn [...] of 2. in geval van een uitnodiging om zijn straf onmiddellijk te ondergaan [...] uiterlijk een dag na de betekening ervan, voor het ondergaan van zijn straf is verschenen”).

Voor zover echter (2.) – zoals in de onderhavige zaak – de verblijfplaats van de veroordeelde onbekend is, is het bij de tenuitvoerlegging praktijk, in elk geval bij het OM in het ressort van het Oberlandesgericht München, om in geval van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, en ook bij een vervangende vrijheidsstraf, een aanhoudingsbevel met het oog op tenuitvoerlegging wegens de verdenking van vlucht uit te vaardigen. Daar hoeft geen uitnodiging tot het ondergaan van de straf aan vooraf te gaan. Daaraan ligt de opvatting ten grondslag dat § 457, lid 2, StPO bij een extensieve uitlegging ook gevallen omvat waarin de veroordeelde is ondergedoken [OMISSIS], waarvan ook sprake is wanneer hij op een **[Or. 12]** de overheidsinstanties onbekende plaats woont en hij het op zijn minst mogelijk acht of willens en wetens op de koop toe neemt dat hij daardoor voor langere tijd aan de strafprocedure is onttrokken. Bij een beklagde die met de inleiding van een strafprocedure wordt geconfronteerd en een postadres niet noemt, kan dit in de regel worden aangenomen. De kamer ziet ook in het licht van de Unierechtelijke aanwijzingen geen dwingende noodzaak om hiervan af te wijken: een restrictieve uitlegging van § 457, lid 2, StPO lijkt echter denkbaar,

temeer omdat daarin – anders dan bij de regels over de voorlopige hechtenis – het „onderduiken” niet uitdrukkelijk genoemd wordt.

Voor beide casusposities geldt dat de uitvaardiging van een aanhoudingsbevel met het oog op voorgeleiding of tenuitvoerlegging bovendien evenredig moet zijn (zie ook § 457, lid 3, tweede volzin, StPO). Dat het OM – zoals in casu – voorlopige hechtenis niet evenredig acht, hoeft echter aan de evenredigheid van het aanhoudingsbevel met het oog op tenuitvoerlegging niet in de weg te staan; hier kan het bij de afweging ook in het nadeel van de beklaagde werken dat er een reeds een in kracht van gewijsde gegane strafbeslissing is.

De kamer ziet in de bevoegdheden van de met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit, waarvoor de kracht van het gewijsde moet zijn ingetreden, voor de beklaagde aan wie een strafbeschikking via de door hem benoemde gemachtigde is betekend, al bij al nog geen lasten waarover bedenkingen zouden moeten bestaan. De kamer gaat er veeleer vanuit dat van een beklaagde die een gemachtigde heeft benoemd – ook als is dit op grond van een wettelijke plicht – kan worden verwacht dat hij zich tijdig tot die gemachtigde of de met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit wendt om over het verdere verloop van de procedure inlichtingen in te winnen en zo nodig op een vroeg moment te kennen te geven dat hij in verzet wil komen, om zo de grondslag te ontnemen aan de daarvoor in aanmerking komende maatregelen die (aanvankelijk) uitvoerbaar waren. Dit geldt ook met betrekking tot de uitvaardiging van een aanhoudingsbevel met het oog op tenuitvoerlegging, temeer daar degene die een uitnodiging voor het ondergaan van zijn straf heeft ontvangen, alsook degene die, omdat hij geen postadres heeft genoemd, weet de autoriteiten niet de hand op hem zullen weten te leggen, nog meer reden heeft om inlichtingen in te winnen.

5. De kamer is derhalve voornemens om het Duitse strafprocesrecht in de hierboven in onderdeel 4., onder c)-bb), uiteengezette zin uit te leggen en de bezwaren van het OM ongegrond te verklaren, aangezien de door de griffier aangebrachte aantekening van uitvoerbaarheid in de huidige stand van de procedure inhoudelijk passend is.

De kamer zou de hierboven in onderdeel 4., onder b), geschetste uitlegging van het Duitse strafprocesrecht [**Or. 13**] – met als gevolg dat de bezwaren van het OM dan gegrond zouden zijn – alleen dan aan haar beslissing ten grondslag leggen wanneer uit de uitlegging van de artikelen 2, 3, lid 1, onder c), en 6, leden 1 en 3, van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures, zou volgen dat de door de kamer bevoorkeurde uitlegging onverenigbaar is met de daarin vastgelegde Unierechtelijke eisen.

III.

De voor de beslissing noodzakelijke uitlegging van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures, komt alleen aan het Hof toe. Het Hof heeft deze vraag tot dusverre nog niet beantwoord, waardoor geen sprake is van een „acte éclairé”. Evenmin is de uitlegging dermate duidelijk dat zij in de zin van een „acte clair” geen ruimte voor redelijke twijfel laat bestaan (zie voor de voorwaarden voor een dergelijke „acte clair” arrest Hof van 6 oktober 1982 – zaak C-283/81 [C.I.L.F.I.T.], Jurispr. 1982, blz. 3415).

Meer in het bijzonder verschaft ook het reeds genoemde arrest van het Hof (Eerste kamer) van 15 oktober 2015 in zaak C-216/14 (Covaci) in die zin geen duidelijkheid over de te hanteren uitlegging.

Als opgemerkt, heeft het Hof daarin weliswaar beslist dat de beklaagde volgens de minimumstandaarden die hij kan ontleen aan richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures, ook in geval van een betekening aan de op grond van § 132 StPO benoemde gemachtigde „gebruik [moet kunnen] maken van de volledige termijn om tegen deze strafbeschikking verzet in te stellen”, maar daaruit blijkt niet eenduidig of een regeling van een lidstaat die voorziet in de termijn (van 2 weken) in samenhang met het verlenen van herstel in de vorige toestand nadat de strafbeslissing kracht van gewijsde heeft gekregen, met deze standaarden in strijd is. Op de overwegingen in de conclusie van de advocaat-generaal van 7 mei 2015 over het feit dat een strafbeschikking die kracht van gewijsde heeft gekregen, maar ten aanzien waarvan een verzoek om herstel in de vorige toestand kan worden ingediend, naar Duits recht weliswaar uitvoerbaar maar niet onherroepelijk is (zie punt 111), is het Hof niet ingegaan; het heeft die echter ook niet met zoveel woorden afgewezen.

[Or. 14]

Die uitlegging blijkt ook niet voldoende duidelijk uit de overige overwegingen. Voor zover het Hof doorslaggevende betekenis toekent aan de voorbereiding van de verdediging, is dit aspect naar opvatting van de kamer voldoende gegarandeerd in de door haar voorgestane uitlegging van het Duitse strafprocesrecht. Voor zover er volgens de uitspraak van het Hof echter een „noodzaak [is] om iedere discriminatie te vermijden tussen enerzijds de beklaagden die op het toepassingsgebied van de betreffende nationale regeling verblijven en anderzijds diegenen die hier niet verblijven” (zie punt 65), kan niet vrij van enige twijfel worden onderkend of de hierboven omschreven (zie hoofdstuk II, onderdeel 4, onder c-cc), voor de beklaagde nadelige rechtsgevolgen reeds volstaan om van dergelijke discriminatie te spreken. Weliswaar wordt voor de verplichting om een gemachtigde te benoemen in §§ 116a, lid 3, 127a, lid 2, en 132, leden 1 en 2, StPO aangehaakt bij het feit dat de beklaagde niet duurzaam op het federale grondgebied woont of verblijft, maar de hierboven omschreven nadelige rechtsgevolgen zijn echter geen met de regeling rond de betekening van

strafbeslissingen via een gemachtigde samenhangende of uitsluitend voor deze gevallen geldende gevolgen. Integendeel, zij kunnen op gelijke wijze elke veroordeelde treffen die buiten zijn schuld te laat kennis krijgt van een betekende strafbeschikking. De bevoegdheden waarover de met de tenuitvoerlegging belaste autoriteit krachtens § 457, leden 1 en 3, StPO beschikt, zijn bovendien dezelfde als die waarover de met de strafvervolging belaste autoriteiten reeds vóór het intreden van de kracht van het gewijsde beschikken (al is dit daardoor met een ander oogmerk). De (daartegenover voor de tenuitvoerlegging specifieke) verrekening met een gestelde zekerheid wordt in geval van herstel in de vorige toestand zonder enige gevolgen achterwege gelaten. Voor zover in beslag genomen voorwerpen zijn uitgewonnen en daarbij ten gelde zijn gemaakt, heeft de beklaagde bij het wegvallen of de matiging van de veroordeling aanspraak op vervanging [§ 1, lid 1, van het Gesetz über die Entschädigung für Strafverfolgungsmaßnahmen (wet inzake schadeloosstelling voor strafvervolgingsmaatregelen)].

IV.

De hierboven vermelde bepalingen van Duits recht zijn als volgt verwoord:

Strafprozessordnung (StPO)

§ 35a Informatie betreffende de beschikbare rechtsmiddelen

Bij de mededeling van een beslissing waartegen binnen een bepaalde termijn een rechtsmiddel kan worden ingesteld, moet de betrokkene worden ingelicht over de mogelijkheden om tegen deze beslissing op te komen en over de daarvoor geldende termijnen en vormen. [...]

§ 37 Betekeningsprocedure

(1) Op de procedure voor de betekeningen zijn de bepalingen van de Zivilprozessordnung van overeenkomstige toepassing.

(2) [...] **[Or. 15]**

(3) Wanneer aan een partij in de procedure overeenkomstig § 187, leden 1 en 2, van het Gerichtsverfassungsgesetz (Duitse wet op de rechterlijke organisatie) een vertaling van de uitspraak moet worden betekend, wordt deze uitspraak tezamen met de vertaling betekend. [OMISSIS]

§ 44 Herstel in de vorige toestand bij niet-inachtneming van de termijn

Kan iemand buiten zijn schuld een termijn niet naleven, dan moet hem op zijn verzoek herstel in de vorige toestand worden verleend. [...]

§ 45 Vereisten voor een verzoek om herstel in de vorige toestand

(1) Het verzoek om herstel in de vorige toestand moet binnen een week na het verdwijnen van het beletsel worden ingediend bij het gerecht voor wie de termijn had moeten worden nageleefd. Voor de naleving van de termijn volstaat het wanneer het verzoek tijdig wordt ingediend bij het gerecht dat over het verzoek uitspraak doet.

(2) De feiten ter onderbouwing van het verzoek moeten aannemelijk worden gemaakt in het verzoekschrift of tijdens de procedure betreffende het verzoek. Binnen de termijn voor indiening van het verzoek moet de nagelaten handeling alsnog worden uitgevoerd. Wanneer dit is gebeurd, kan herstel in de vorige toestand ook zonder verzoek worden verleend.

§ 47 Geen opschorting van tenuitvoerlegging

(1) Door het verzoek om herstel in de vorige toestand wordt de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing niet opgeschort.

(2) Het gerecht kan echter uitstel van de tenuitvoerlegging gelasten.

(3) Wanneer het herstel in de vorige toestand de kracht van gewijsde van een rechterlijke beslissing ongedaan maakt, dan treden aanhoudings- en plaatsingsbevelen alsook andere maatregelen die op het moment van inwerkingtreding van de kracht van gewijsde bestonden, opnieuw in werking. Bij een aanhoudings- of plaatsingsbevel gelast het gerecht dat het herstel in de vorige toestand verleent, de intrekking ervan wanneer zonder meer blijkt dat niet meer is voldaan aan de voorwaarden ervan. In het andere geval moet het overeenkomstig § 126, lid 2, bevoegde gerecht onmiddellijk de aanhouding toetsen.

§ 116a Opschorting tegen zekerheidstelling

[...]

(3) De beklaagde die verzoekt om opschorting van de tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel tegen zekerheidstelling, en niet woont binnen het toepassingsgebied van deze wet, is verplicht een in het ressort van het bevoegde gerecht wonende persoon tot het ontvangen van betekeningen te machtigen.

§ 127a Afzien van het gelasten van de voorlopige aanhouding of de handhaving ervan

(1) Indien de beklaagde geen vaste woon- of verblijfplaats heeft binnen het toepassingsgebied van deze wet en slechts wegens vluchtgevaar aan de voorwaarden voor een aanhoudingsbevel is voldaan, kan van het aanhoudingsbevel of van de handhaving ervan worden afgezien indien

1. het onwaarschijnlijk is dat wegens het strafbaar feit een vrijheidsstraf of terbeschikkingstelling met vrijheidsontneming wordt opgelegd, en
2. de beklaagde een passende zekerheid stelt voor de te verwachten geldboete en proceskosten.

(2) § 116a, leden 1 en 3, is van overeenkomstige toepassing.

§ 132 Zekerheidsstelling en ontvangstmachtiging

(1) Indien de beklaagde tegen wie een ernstige verdenking van een strafbaar feit bestaat, geen vaste woon- of verblijfplaats heeft binnen het toepassingsgebied van deze wet, maar de voorwaarden voor een aanhoudingsbevel niet zijn vervuld, kan ter verzekering van de afwikkeling van de strafprocedure worden gelast dat de beklaagde:

1. een passende zekerheid stelt voor de te verwachten geldboete en proceskosten en
2. een in het ressort van het bevoegde gerecht wonende persoon volmacht verleent om betekeningen in ontvangst **[Or. 16]** te nemen.

[...]

(2) [OMISSIS]

(3) Bij niet-naleving van dit bevel door de beklaagde kan beslag worden gelegd op zijn vervoermiddelen en op andere zaken die hij bij zich heeft en die zijn eigendom zijn [...]

§ 161 Algemene onderzoeksbevoegdheid van het Openbaar Ministerie

[OMISSIS]

§ 407 Ontvankelijkheid [van de procedure bij strafbeschikkingen]

(1) [OMISSIS]

(2) Bij een strafbeschikking kunnen uitsluitend de volgende rechtsgevolgen aan het feit worden verbonden, afzonderlijk dan wel tezamen:

1. geldstraf, [OMISSIS] [en andere rechtsgevolgen met uitzondering van vrijheidsstraffen]
2. [OMISSIS]
3. afzien van sancties.

Indien de verdachte zich doet bijstaan door een raadsman, kan ook een vrijheidsstraf van ten hoogste een jaar worden opgelegd, voor zover de tenuitvoerlegging daarvan wordt opgeschort.

(3) De verdachte hoeft niet vooraf door de rechter te worden gehoord (§ 33, lid 3).

§ 410 Verzet, vorm en termijn van het verzet, kracht van gewijsde

(1) De beklaagde kan binnen 2 weken vanaf de betekening tegen de strafbeschikking verzet instellen bij het gerecht dat deze heeft uitgevaardigd, schriftelijk dan wel [...]

[...]

(3) Voor zover niet tijdig verzet is gedaan, staat de strafbeschikking gelijk aan een in kracht van gewijsde gegane uitspraak.

§ 451 Met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit

(1) De straf wordt ten uitvoer gelegd door het Openbaar Ministerie als met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit [OMISSIS].

[...]

§ 457 Onderzoekshandelingen: voorgeleidingsbevel, aanhoudingsbevel met het oog op tenuitvoerlegging

(1) [OMISSIS]

(2) De met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit is bevoegd om ten behoeve van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf een voorgeleidings- of aanhoudingsbevel uit te vaardigen wanneer de veroordeelde niet na een aan hem gerichte uitnodiging om zijn straf te ondergaan is verschenen of van vlucht wordt verdacht [OMISSIS] [Or. 17]

(3) Voor het overige heeft de met de tenuitvoerlegging van de straf belaste autoriteit in de gevallen bedoeld in lid 2 dezelfde bevoegdheden als de met de strafvervolgung belaste autoriteit, voor zover de maatregelen bepaald en geschikt zijn, om de veroordeelde te arresteren. Bij de toetsing van de evenredigheid wordt bijzondere aandacht geschonken aan de duur van de nog ten uitvoer te leggen vrijheidsstraf. [OMISSIS]

§ 458 Rechterlijke beslissingen in verband met de tenuitvoerlegging van de straf

[OMISSIS]

[...]

Zivilprozessordnung (ZPO)

§ 174 Betekening van de bevestiging van ontvangst

(1) Een stuk kan aan een advocaat, notaris, gerechtsdeurwaarder, belastingadviseur of enige ander persoon die op grond van zijn beroep als bijzonder betrouwbaar wordt beschouwd, [OMISSIS] tegen bevestiging van ontvangst worden betekend.

[...]

(4) Voor het bewijs van de betekening volstaat het van de datum en de handtekening van de adressaat voorziene ontvangstbewijs, dat aan het gerecht moet worden teruggezonden. [...]

§ 176 Opdracht tot betekening

(1) Wanneer aan de post, een gerechtelijke ambtenaar of een gerechtsdeurwaarder een opdracht tot betekening wordt gegeven of wanneer een andere instantie om de uitvoering van de betekening wordt verzocht, overhandigt de griffie het te betekenen stuk in een gesloten enveloppe tezamen met een van te voren ingevuld model van een akte van betekening.[OMISSIS] [...] **[Or. 18]**

Gesetz über die Entschädigung für Strafverfolgungsmaßnahmen (StrEG)

§ 1 Schadeloosstelling voor de gevolgen van uitspraken

(1) Degene die door een veroordeling door een strafrechter schade heeft geleden, wordt uit de Staatskas schadeloos gesteld voor zover de veroordeling na heropening van de procedure of om andere redenen is weggevallen of wordt gematigd nadat zij kracht van gewijsde heeft gekregen.

[...]